

Odvody na zdravotné poistenie od 1. januára 2005

1.januára 2005 nadobúda účinnosť zákon č.580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení (ďalej len „zákon“). Zákon bol ešte pred nadobudnutím účinnosti prvýkrát novelizovaný – dňa 2.decembra 2004 schválila NR SR na svojej 33.schôdzi novelu zákona (ďalej len „novela“). V čase písania tohto príspevku novela ešte nebola zverejnená v zbierke. Novela je účinná k 1.januáru 2005, teda súčasne s účinnosťou samotného zákona č.580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení. Cieľom novely je upresniť, kto sú platitelia poistného – najmä pokiaľ ide o definíciu „samoplatcov“ a poistencov, za ktorých platí poistné štát. Novelou sa medzi samostatne zárobkovo činné osoby zaraďujú aj konatelia spoločností s ručením obmedzeným. Novela dopĺňa do zákona nižšie sadzby poistného pre osoby so zdravotným postihnutím, upresňuje ustanovenia zákona o vymeriavacom základe, rozhodujúcom období, platení preddavkov a to najmä pokiaľ ide o samostatne zárobkovo činné osoby. Novela upresňuje postup pri vykonaní ročného zúčtovania poistného v prípade poistencov, majúcich viac platiteľov poistného a stanovuje, že prvýkrát sa ročné zúčtovanie poistného vykoná až v roku 2006 za rok 2005.

V nasledujúcom príspevku sa zameriame na odvody poistného na zdravotné poistenie pre jednotlivých platiteľov poistného – zamestnancov, zamestnávateľov, samostatne zárobkovo činné osoby a samoplatcov. Pre každú skupinu platiteľov rozoberieme, ako sa stanovuje ich vymeriavací základ, ako sa budú vypočítavať preddavky na poistné a ako sa bude robiť ročné zúčtovanie poistného.

V príspevku budeme vychádzať zo znenia zákona v jeho aktualizovanej podobe po novele.

Zákon č.580/2004 Z.z.

Najskôr pripomenieme všeobecne platné ustanovenia zákona.

Zákon rozdeľuje zdravotné poistenie na **verejné** – teda povinné - zdravotné poistenie a **individuálne** (dobrovoľné) zdravotné poistenie.

Verejne zdravotne poistená („poistenec“) je každá fyzická osoba, ktorá má trvalý pobyt na Slovensku (okrem niektorých špecifických prípadov osôb, zdravotne poistených v cudzine) a každá fyzická osoba, zamestnaná u zamestnávateľa, ktorý má sídlo na Slovensku alebo vykonávajúca na Slovensku činnosť SZČO, ďalej azylanti, zahraniční študenti atď.

Poistenec je poistený v zdravotnej poisťovni, ktorú si sám vyberie. **Zmeniť zdravotnú poisťovňu** môže len raz do roka - k 1.januáru, pričom prihlášku do novej poisťovne, pre ktorú sa rozhodol, musí podať najneskôr do 30.septembra predošlého roka.

Zákon definuje platiteľov poistného. **Platiteľom poistného** sú

- zamestnanci
- zamestnávatelia
- SZČO
- osoby, ktoré nie sú ani zamestnanci ani SZČO, ale majú príjem zo závislej činnosti za rok vyšší ako súčet minimálnych miezd, platných počas daného roka (ďalej „samoplatcovia“)
- štát

Sadzby poistného sú v zásade rovnaké, ako do konca roku 2004, teda spolu 14%. V prípade zdravotne postihnutých osôb je sadzba 7%.

Na rozdiel od stavu platného do konca roka 2004, **rozhodujúcim obdobím pre určenie vymeriavacieho základu bude kalendárny rok**, za ktorý sa platí poistné.

S tým súvisí zavedenie nového systému platenia poistného – počas roka budú platitelia poistného každý mesiac platiť **preddavky na poistné** a po skončení roka sa vykoná **ročné zúčtovanie poistného**.

Zamestnanci a zamestnávateľa

V tejto kapitole rozoberieme, ako budú platiť poistné na zdravotné poistenie zamestnanci a ich zamestnávateľa.

Kto sa podľa zákona považuje za zamestnanca, nájdeme v § 11 ods.3 zákona.

Zamestnanec na účely zákona o zdravotnom poistení je:

- fyzická osoba v pracovnom pomere (nie dohody o vykonaní práce a dohody o brigádnickej práci študentov)
- fyzická osoba v štátnozamestnaneckom pomere (podľa zákona č.312/2001 Z.z. o štátnej službe)
- fyzická osoba v služobnom pomere (napr. príslušníci Policajného zboru, železniční policajti, SIS, Zbor väzenskej a justičnej stráže, profesionálni vojaci, colníci, prokurátori...)
- ústavný činiteľ, verejný ochranca práv, poslanec Európskeho parlamentu, ktorý bol zvolený za Slovenskú republiku
- predseda vyššieho územného celku, starosta obce, starosta mestskej časti v Bratislave, starosta mestskej časti v Košiciach a primátor mesta
- poslanec vyššieho územného celku, poslanec obecného zastupiteľstva, poslanec mestského zastupiteľstva, poslanec miestneho zastupiteľstva mestskej časti v Bratislave a poslanec miestneho zastupiteľstva mestskej časti v Košiciach, ktorí sú dlhodobo uvoľnení na výkon funkcie
- spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným, komanditista komanditnej spoločnosti a člen družstva, ak sú odmeňovaní za prácu v spoločnosti alebo v družstve formou, ktorá sa podľa osobitného predpisu považuje za príjem zo závislej činnosti,
- doktorand v dennej forme doktorandského štúdia
- pestún v zariadení pestúnskej starostlivosti
- fyzická osoba vo výkone väzby a fyzická osoba vo výkone trestu odňatia slobody, ak sú zaradené do práce, okrem fyzickej osoby vo výkone trestu odňatia slobody zaradenej na výkon iných prospešných prác

Kto sa považuje za zamestnávateľa týchto zamestnancov, nájdeme v § 11 ods.5.

Pri porovnaní zákona o zdravotnom poistení a zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení vidíme, že pojem „zamestnanec“ je definovaný v zásade rovnako na účel zákona o zdravotnom poistení i zákona o sociálnom poistení. Takže pri troche zjednodušenia by sa dalo povedať, že **ak sa niekto považuje za zamestnanca podľa zákona o zdravotnom poistení, považuje sa za zamestnanca aj podľa zákona o sociálnom poistení**.

Prdedošlá veta však nie je celkom pravda. **Za zamestnanca na účely zdravotného poistenia sa považuje aj spoločník** spoločnosti s ručením obmedzeným a **komanditista** komanditnej spoločnosti, ak sú odmeňovaní za prácu v spoločnosti formou, ktorá sa podľa zákona o dani z príjmov považuje za príjem zo závislej činnosti.

Spoločník spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorý pracuje pre svoju spoločnosť **a má príjem za prácu** ale nemá so spoločnosťou uzatvorenú pracovnú zmluvu - nie je povinne poistený na sociálne poistenie a neplatí z tohto príjmu poistné na sociálne poistenie. **Je však povinný platiť z tohto príjmu poistné na zdravotné poistenie.** Po 1.januári 2005 je to v prípade spoločníkov rovnako, ako tomu bolo do 31.decembra 2004, podľa dovtedy platného zákona č.273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení. Podobne tomu tak je pokiaľ ide o komanditistu komanditnej spoločnosti.

Pri porovnávaní definície zamestnanca platnej do konca roku 2004 a definície zamestnanca platnej od 1. januára 2005 zistíme, že - **za zamestnancov sa od 1.januára 2005 už nepovažujú členovia štatutárnych orgánov, členovia správnych rád, členovia dozorných rád, členovia kontrolných komisií a členovia iných samosprávnych orgánov právnických osôb, ak za túto prácu dostávajú odmenu.** Takéto osoby nebudú mať z príjmov, dosahovaných v súvislosti s touto činnosťou, povinnosť platiť poistné ako zamestnanci.

Pozor, v zákone už nie je výnimka, platná do konca roka 2004 podľa zákona č.273/1994 Z.z., podľa ktorej zamestnanci – dôchodcovia, nemali povinnosť platiť poistné na zdravotné poistenie v prípade, že ich mesačný príjem neprevýšil 3000 Sk. Od 1. januára 2005 zamestnaní dôchodcovia budú z príjmu dosiahnutého v zamestnaní bez ohľadu na jeho výšku platiť poistné na zdravotné poistenie rovnako, ako ostatní zamestnanci. Ich zamestnávateľ za nich bude odvádzať poistné rovnako, ako za ostatných zamestnancov.

Príklad

Pani Alena uzatvorí s akciovou spoločnosťou ABC dohodu o vykonaní práce. Pani Alena sa na účely zákona o zdravotnom poistení nebude považovať za zamestnanca. Preto poistné na zdravotné poistenie ako zamestnanec platiť nebude, rovnako nebude platiť ani a.s. ABC.

Príklad

Pani Alžbeta je zamestnancom spoločnosti s r.o. Montex. Pracuje na pracovnú zmluvu ako účtovníčka. Na základe tohto pracovného vzťahu sa na účely zákona o zdravotnom poistení bude považovať za zamestnanca a z jej mzdy za prácu účtovníčky sa bude platiť poistné na zdravotné poistenie. Spoločnosť Montex na upratovanie svojich priestorov nezamestnáva žiadneho zamestnanca. Preto sa spoločnosť Montex uzavrie s pani Alžbetou dohodu o vykonaní práce na vykonanie jarného upratovania firemných priestorov. Z pracovného vzťahu na dohodu sa pani Alžbeta na účely zákona o zdravotnom poistení nebude považovať za zamestnanca a z odmeny za prácu na dohodu poistné na zdravotné poistenie platiť nebude, rovnako nebude platiť ani a.s. ABC.

Príklad

Pán Albert je spoločníkom s.r.o. Pre svoju spoločnosť pracuje – dojednáva s odberateľmi zakázky, stará sa o chod spoločnosti atď. So svojou spoločnosťou však nemá uzatvorenú pracovnú zmluvu. Za prácu pre spoločnosť dostáva odmenu – táto odmena sa považuje podľa zákona o dani z príjmov za príjem zo závislej činnosti. Spoločnosť odmenu účtuje do daňových nákladov (účet 522). Z vyplatenej odmeny spoločnosť strháva pánovi Albertovi preddavok na daň. Pán Albert bude na účely zákona o zdravotnom poistení považovaný za zamestnanca a z odmeny sa bude vypočítavať a odvádzať poistné na zdravotné poistenie. (pripomíname, že na účely zákona o sociálnom poistení sa za zamestnanca nepovažuje a poistné do Sociálnej poisťovne z týchto odmien neplatí).

Príklad

Pani Alica je členka správnej rady akciovej spoločnosti ABC. Za členstvo v správnej rade jej akciová spoločnosť vypláca odmenu. Pani Alica sa na účely zákona o zdravotnom poistení nebude považovať za zamestnanca. Z vyplatených odmien za členstvo v správnej rade sa poistné na zdravotné poistenie odvádzať nebude.

Sadzby poistného

Sadzby zamestnanca a zamestnávateľa sú stanovené v § 12 zákona. Sadzba poistného zamestnanca je 4% z vymeriavacieho základu. Sadzba poistného zamestnávateľa je 10% z vymeriavacieho základu. Sadzby sú teda rovnaké, ako boli do 31. decembra 2004.

V prípade, že zamestnanec je osoba so zdravotným postihnutím, sadzba poistného zamestnanca je 2% z vymeriavacieho základu a sadzba poistného zamestnávateľa je 5% z vymeriavacieho základu. Za osoby so zdravotným postihnutím sa pritom pokladajú osoby podľa § 9 zákona č.5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a to osoby invalidné - osoby s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v zmysle § 71 zákona o sociálnom poistení a ďalej osoby s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20% a najviac 40%. Ak to zhrnieme, tak za **osoby so zdravotným postihnutím** považujeme na účel zákona o zdravotnom poistení tie osoby, ktoré **majú pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20%**. Pripomíname, že do 31.decembra 2004 sa za osoby so zdravotným postihnutím pokladali len osoby s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% (teda poberatelia invalidných, prípadne čiastočne invalidných dôchodkov).

Príklad

Pán Bernard bol v roku 2004 pred komisiou Sociálnej poisťovne a má rozhodnutie, podľa ktorého jeho pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je o 30%. Pretože jeho pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nie je vyšší, ako 40%, pán Bernard nemá nárok na invalidný dôchodok zo Sociálnej poisťovne. Jeho pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je však vyšší, ako 20%, preto sa podľa § 9 zákona č.5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti považuje za osobu so zdravotným postihnutím. Jeho sadzba poistného na zdravotné poistenie je 2%, jeho zamestnávateľ bude odvádzať poistné so sadzbou 5%.

Vymeriavací základ zamestnanca

Vymeriavací základ zamestnanca definuje § 13 ods.1 až 4. Podstatnou zmenou oproti stavu platnému do 31. decembra 2004 je to, že vymeriavací základ je stanovený za rozhodujúce obdobie dané ako kalendárny rok (do konca roka 2004 bol rozhodujúcim obdobím kalendárny mesiac). Ďalšou zmenou je, že vymeriavací základ sa **zaokrúhľuje** na celé koruny nahor (do 31. decembra 2004 sa vymeriavací základ nezaokrúhľoval).

Vymeriavací základ zamestnanca na účely zdravotného poistenia je stanovený fakticky rovnako, ako vymeriavací základ zamestnanca na účely zákona o sociálnom poistení.

Do vymeriavacieho základu zamestnanca sa započítava (§ 13 ods. 1):

- príjem za vykonanú prácu, ktorý podlieha dani z príjmu i príjem, ktorý nepodlieha dani z príjmu kvôli predpisom o zamedzení dvojitého zdanenia
- náhrady mzdy za dovolenku, sviatok, pri prekážkach v práci, pri neplatnom skončení pracovného pomeru

Do vymeriavacieho základu zamestnanca sa nezapočítava (§ 13 ods. 4):

- odstupné

- odchodné
- cestovné náhrady
- náhrada za pracovnú pohotovosť
- príspevky zo sociálneho fondu
- príjem zamestnanca v súvislosti s používaním motorového vozidla na služobné účely a súkromné účely
- odmeny podľa osobitných predpisov v oblasti priemyselných práv
- odmeny vyplácané pri pracovných jubileách a životných jubileách
- odmeny pri odchode do starobného dôchodku
- plnenia poskytnuté zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, služobného pomeru alebo štátnozamestnaneckého pomeru
- náhrada príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca

Zákon to síce priamo nestanovuje ale do vymeriavacieho základu zamestnanca by sa nemali započítavať ani výnosy zamestnanca z kapitálových podielov – akcií a podiely zamestnanca na zisku – ide o príjmy, ktoré nie sú predmetom dane z príjmu.

Novelou zákona sa nevyriešil problém, či do vymeriavacieho základu zahrnúť príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca. Je to sporné. Tieto príspevky podliehajú dani z príjmu zamestnanca. Do vymeriavacieho základu by sa tieto príspevky zahrnúť mali, ak by sme ich mohli považovať za príjem za vykonanú prácu, napríklad ak by ich výška bola priamo viazaná na mzdu zamestnanca – napríklad ak by výška príspevku zamestnávateľa bola stanovené povedzme ako 3% z hrubej mzdy zamestnanca. Ak by však príspevok zamestnávateľa bol stanovený fixnou sumou – napr. 500 Sk mesačne, bez ohľadu na dosiahnutú mzdu zamestnanca – teda nebol by viazaný na „vykonanú prácu“, do vymeriavacieho základu by sa takéto príspevky zahrnúť nemali.

Do vymeriavacieho základu „zamestnanca“ – **spoločníka s.r.o., komanditistu, člena družstva**, sa započítava príjem zo závislej činnosti za prácu spoločníka, komanditistu, člena družstva.

Do vymeriavacieho základu „zamestnanca“ – **doktoranda**, sa započítava jeho štipendium.

Vymeriavacím základom „zamestnanca“ – **pestúna**, je jeho odmena.

Vymeriavací základ zamestnanca musí byť najmenej vo výške úhrnu minimálnych miezd za každý mesiac daného roka, počas ktorého bola povinnosť platiť poistné.

Vymeriavací základ je najviac vo výške súčtu 3-násobkov priemernej mesačnej mzdy zamestnanca zistenej Štatistickým úradom za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárny rok, za ktorý sa platí poistné (§ 13 odsek 8), a to za každý mesiac daného roka, počas ktorého bola povinnosť platiť poistné.

Minimálna mzda je definovaná odkazom na **celý zákon č.90/1996 Z.z. o minimálnej mzde**.

Vymeriavací základ zamestnanca za rok 2005 **musí byť najmenej vo výške súčtu jemu prislúchajúcich minimálnych miezd platných v jednotlivých mesiacoch roka 2005**, počas ktorých bol zamestnancom. V mesiacoch január až september 2005 by mala byť minimálna mzda zamestnanca, odmeňovaného mesačnou mzdou, vo výške 6500 Sk. V mesiacoch október až december 2005 môžeme predpokladať jej zvýšenie na približne 7000 Sk.

Pri zamestnaní trvajúcim po celý čas roka 2005 by mal byť vymeriavací základ zamestnanca najmenej vo výške odhadom 79500 Sk. Tu si však treba uvedomiť dôsledok toho, že minimálna mzda je v zákone definovaná odkazom na celý zákon č.90/1996 Z.z. o minimálnej mzde. Preto nie pre každého zamestnanca bude dolná hranica vymeriavacieho základu stanovená sumou odhadom 79500 Sk. Táto hranica bude alikvótno znížená, ak:

- zamestnanec „bol zamestnancom“ len časť roka
- zamestnanec je invalid alebo čiastočný invalid
- zamestnanec je mladistvý
- zamestnanec je odmeňovaný hodinovou mzdou
- zamestnanec má kratší úväzok
- zamestnanec mal neplatené voľno, absenciu
- zamestnanec bol časť roka práceneschopný, ošetroval člena rodiny, bol na materskej dovolenke, bol na rodičovskej dovolenke, bol na základnej vojenskej službe a pod.

Fakticky to znamená, že pokiaľ zamestnávateľ bude pri odmeňovaní zamestnanca dodržiavať zákon o minimálnej mzde, nemôže sa stať, aby vymeriavací základ zamestnanca zistený z jeho hrubej mzdy bolo potrebné upravovať na zákonom povinné minimum.

Vymeriavací základ zamestnanca za rok 2005 **nesmie byť vyšší, ako súčet 3-násobkov priemernej mesačnej mzdy zamestnanca** (zistenej Štatistickým úradom za rok 2003), za všetky mesiace, počas ktorých bol zamestnancom. Priemerná mesačná mzda za rok 2003 bola 14365 Sk. Pre určenie hornej hranice vymeriavacieho základu zamestnanca v roku 2005 za každý začatý mesiac, v ktorom bol poistenec zamestnancom, započítame 43095 Sk. V prípade, že zamestnanie trvalo po celý rok, horná hranica vymeriavacieho základu za rok 2005 bude 517140 Sk.

Príklad

Pani Cecília je zamestnancom, iné príjmy nemá. Pracovnú zmluvu so svojim súčasným zamestnávateľom uzavrela ešte v roku 2000. Pre svojho zamestnávateľa pracuje po celý rok 2005. Podľa pracovnej zmluvy je odmeňovaná minimálnou mzdou podľa § 2 ods.1 písm.b) zákona č.90/1996 Z.z. o minimálnej mzde. Za mesiac január 2005 by jej hrubá mzda mala byť 6500 Sk. V tomto mesiaci však pani Cecília ochoríe a neodpracuje ani jeden deň, jej mzda za prácu bude nulová, od zamestnávateľa dostane len náhradu príjmu za prvých 10 dní práceneschopnosti, ktorá sa do vymeriavacieho základu nezapočítava. Jej vymeriavací základ za január bude 0 Sk. Počas ostatných mesiacov roka 2005 pani Cecília nebude mať žiadnu absenciu a za tieto mesiace bude mať mzdu 6500 Sk, od októbra 2005 mzdu 7000 Sk (pri predpokladanom zvýšení minimálnej mzdy na 7000 Sk od októbra 2005). Mzda pani Cecílie za rok 2005 bude:

*Január.....0 Sk plus
 Február až september.....8 krát 6500 Sk plus
 Október až december.....3 krát 7000 Sk
 Spolu 73000 Sk*

Vymeriavací základ pani Cecílie za rok 2005 bude vo výške jej mzdy 73000 Sk. Je to síce menej, ako súčet minimálnych miezd zamestnanca, odmeňovaných mesačnou mzdou, platných v roku 2005, ale zákon o minimálnej mzde bol zo strany zamestnávateľa dodržaný.

Príklad

Pán David je zamestnancom, iné príjmy nemá. V mesiacoch január a február 2005 bude po dohode so zamestnávateľom na neplatenom voľne. Za tieto dva mesiace samozrejme nemá mzdu. Od marca 2005 začne pracovať. Až do 31. decembra 2005 pracuje bez jediného dňa absencie. Jeho mzda za toto obdobie bude 70000 Sk.

Vymeriavací základ pána Davida za rok 2005 bude vo výške dosiahnutej mzdy, teda 70000 Sk. Súčet minimálnych miezd, prislúchajúcich pánovi Davidovi počas jednotlivých mesiacov roka 2005 je za mesiace január a február 2005 (obdobie neplateného voľna) vo výške 0 Sk, za mesiace marec až september 2005 po 6500 Sk, za mesiace október až december 2005 po

(predpokladaných) 7000 Sk. Spolu je súčet minimálnych miezd suma 66500 Sk, čo je menej, ako výška dosiahnutej mzdy.

Príklad

Pán Dušan uzatvorí pracovnú zmluvu so svojim zamestnávateľom k 1.septembru 2005, v skúšobnej dobe však jeho zamestnávateľ pracovnú zmluvu ukončí, a to k 31. októbru 2005. Pán Dušan v roku 2005 iné zamestnanie nemal a nevykonával v roku 2005 ani činnosť SZČO. Mzda pána Dušana za september a október 2005 bude 100000 Sk.

Vymeriavací základ pána Dušana za rok 2005 bude suma 86190 Sk. A to preto, lebo podľa § 13 ods. 8 písm.b) je vymeriavací základ najviac úhrn trojnásobkov priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza rozhodujúcemu obdobiu za všetky kalendárne mesiace rozhodujúceho obdobia, počas ktorých mal príslušný platiteľ poistného povinnosť platiť poistné. Pán Dušan mal ako zamestnanec povinnosť platiť poistné len dva mesiace (september a október 2005), preto jeho vymeriavací základ za rok 2005 je maximálne dvakrát trojnásobok priemernej mzdy z roka 2003, teda dvakrát trojnásobok sumy 14365 Sk, čo je 86190 Sk.

Vymeriavací základ zamestnávateľa

Podľa § 13 ods 9 je stanovený vymeriavací základ zamestnávateľa ako **úhrn vymeriavacích základov jeho zamestnancov**, dosiahnutých v rozhodujúcom období (v danom roku) a upravených vzhľadom na možné minimum a maximum vymeriavacieho základu. V prípade, že zamestnávateľ zamestnáva zamestnancov so zdravotným postihnutím, osobitne vypočíta vymeriavací základ za zamestnancov so zdravotným postihnutím ako úhrn vymeriavacích základov týchto zamestnancov a osobitne vypočíta vymeriavací základ za zamestnancov bez zdravotného postihnutia ako úhrn vymeriavacích základov zamestnancov bez zdravotného postihnutia.

Príklad

Spoločnosť Zenit zamestnáva piatich zamestnancov, z toho dvaja sú osoby so zdravotným postihnutím (majú pokles vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20%).

Pán Adam dosiahol za rok 2005 vymeriavací základ 180000 Sk.

Pán Blažej dosiahol za rok 2005 vymeriavací základ 40000 Sk.

Pani Daniela dosiahla za rok 2005 vymeriavací základ 250000 Sk.

Pani Emília je osoba so zdravotným postihnutím, dosiahla za rok 2005 vymeriavací základ 150000 Sk.

Pán František je osoba so zdravotným postihnutím, dosiahol za rok 2005 vymeriavací základ 280000 Sk.

Spoločnosť Zenit spočíta osobitne vymeriavacie základy zamestnancov Adama, Blažeja a Daniely – bude to suma 470000 Sk, z tohto základu spoločnosť Zenit zaplatí poistné so sadzbou 10%.

Ďalej spoločnosť Zenit spočíta vymeriavacie základy zamestnancov so zdravotným postihnutím – Emílie a Františka – bude to suma 430000 Sk, z tohto základu spoločnosť Zenit zaplatí poistné so sadzbou 5%.

Ak mal zamestnanec v rozhodujúcom období postupne alebo súbežne viac platiteľov poistného (tj. mal v danom roku viac ako jedného zamestnávateľa alebo popri činnosti zamestnanca vykonával i činnosť SZČO), do vymeriavacieho základu každého jeho zamestnávateľa v rozhodujúcom období sa započíta **pomerná časť vymeriavacieho základu poistenca**. Pomerná časť sa určí ako súčin vymeriavacieho základu poistenca a podielu vymeriavacieho základu platiteľa poistného neupraveného na minimum a maximum, k vymeriavaciemu základu poistenca neupravenému na minimum a maximum.

Príklad

Pán Fedor mal počas roka 2005 dvoch zamestnávateľov. V spoločnosti Alfa dosiahol hrubý príjem 600000 Sk, v spoločnosti Beta hrubý príjem 100000 Sk. Spolu 700000 Sk. Vymeriavací základ, z ktorého bude pán Fedor platiť poistné za rok 2005 však nesmie prevýšiť sumu 517140 Sk. Preto vymeriavacím základom pána Fedora bude suma 517140 Sk.

Vymeriavací základ zamestnávateľa – spoločnosti Alfa bude daný ako

$517140 \text{ krát } 600000/700000 = 517140 \text{ krát } 0,8571... = 443263 \text{ Sk}$

Vymeriavací základ zamestnávateľa – spoločnosti Beta bude daný ako

$517140 \text{ krát } 100000/700000 = 517140 \text{ krát } 0,1428... = 73878 \text{ Sk}$

Vymeriavací základ oboch zamestnávateľov bude spolu $443263 + 73878 = 517141 \text{ Sk}$.

Na uvedenom príklade vidíme, že ak zamestnanec mal okrem príjmov dosiahnutých u svojho zamestnávateľa i iné príjmy, z ktorých je povinnosť platiť poistné a súčet všetkých jeho príjmov, z ktorých sa platí poistné, je vyšší, ako maximálny možný vymeriavací základ, tak zamestnávateľ určí „svoj“ vymeriavací základ ako súčin maximálneho možného vymeriavacieho základu a podielu neupraveného vymeriavacieho základu dosiahnutého u tohto zamestnávateľa a celkového neupraveného vymeriavacieho základu.

Od 1.januára 2005 už **nebude možná výnimka**, podľa ktorej sa do vymeriavacieho základu zamestnávateľa po dobu päť mesiacov nezahŕňal vymeriavací základ zamestnanca, ktorému bolo vydané potvrdenie o tom, že je dlhodobo nezamestnaný a s ktorým zamestnávateľ uzatvoril pracovnú zmluvu aspoň na päť mesiacov. Do 31.decembra 2004 platila táto výnimka na základe § 12 ods.4 posledná veta, zákona č.273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení.

Preddavok na poistné zamestnanca a zamestnávateľa

Preddavok na poistné je definovaný v § 16 zákona. Preddavok na poistné platí zamestnanec a zamestnávateľ za každý kalendárny mesiac. Splatnosť preddavku je určená rovnako, ako v zákone o sociálnom poistení. Preddavok na poistné je splatný v deň určený na výplatu príjmov zamestnancov za príslušný kalendárny mesiac. Ak je výplata príjmov zamestnancov pre jednotlivé organizačné útvary zamestnávateľa rozložená na rôzne dni, preddavok na poistné je splatný v deň poslednej výplaty príjmov zamestnancov zúčtovaných za príslušný kalendárny mesiac. Ak u zamestnávateľa nie je určený deň na výplatu príjmov zamestnancov, preddavok na poistné za

príslušný kalendárny mesiac je splatný posledný deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa platí preddavok na poistné .

Príklad

Akciová spoločnosť ABC má určený deň výplaty príjmov na 15-ho každého kalendárneho mesiaca. Preddavky na poistné za mesiac január 2005 musí ABC a.s. zaplatiť do 15. februára 2005.

Príklad

Spoločnosť s r.o. Montex nemá určený deň na výplatu príjmov zamestnancov. Preddavky na poistné za mesiac január 2005 musí Montex s.r.o. zaplatiť do 28. februára 2005.

Zamestnanec platí preddavok na poistné vo výške 4% z príjmu, započítavaného do vymeriavacieho základu, dosiahnutého v príslušnom kalendárnom mesiaci. Ak je zamestnanec zdravotne postihnutý, sadzba je vo výške 2%.

Zamestnávateľ platí preddavok na poistné vo výške 10% z úhrnu príjmov jeho zamestnancov, započítavaných do vymeriavacieho základu, dosiahnutých v príslušnom kalendárnom mesiaci. Ak zamestnáva zamestnancov so zdravotným postihnutím, tak osobitne sa vypočíta preddavok vo výške 5% z úhrnu započítateľných príjmov týchto zamestnancov a osobitne preddavok vo výške 10% z úhrnu započítateľných príjmov ostatných zamestnancov.

Výška preddavku zamestnanca a zamestnávateľa musí byť vypočítaná z vymeriavacieho základu vo výške aspoň zamestnancovi náležiackej minimálnej mzdy a maximálne vo výške trojnásobku priemernej mesačnej mzdy.

Príklad

Pani Gabriela je zamestnankyňa. V mesiaci január 2005 dosiahne mzdu 20000 Sk. Mzda sa skladá zo zložiek, ktoré všetky zahŕňame do vymeriavacieho základu v zmysle § 13 odsek 1 zákona. Preddavok na poistné za január 2005 sa vypočíta zo sumy 20000 Sk. Takto vypočítaný preddavok je v poriadku, lebo je vyšší, ako by bol preddavok vypočítaný z minimálnej mzdy a je nižší ako preddavok vypočítaný zo sumy 43095 Sk.

Príklad

Pán Gustáv je zamestnanec. V mesiaci január 2005 odpracuje len 5 dní, pretože okrem týchto dní je práceneschopný. Jeho mzda za január je 3000 Sk. Preddavok na poistné za január 2005 sa vypočíta zo základu 3000 Sk. Takto vypočítaný preddavok je v poriadku, lebo je vyšší, ako by bol preddavok vypočítaný z alikvótnej minimálnej mzdy, náležiackej pánovi Gustávovi za 5 ním odpracovaných dní a je nižší ako preddavok vypočítaný zo sumy 43095 Sk.

Príklad

Pani Jana je zamestnankyňa. V mesiaci január 2005 neodpracuje ani deň a jej mzda je 0 Sk, pretože po dohode so zamestnávateľom je na neplatenom voľne. Preddavok na poistné za január 2005 je vo výške 0 Sk. Takýto preddavok je v poriadku, lebo alikvótna minimálna mzda pani Jany za mesiac, v ktorom vôbec nepracovala, je 0 Sk.

Príklad

Pán Jozef je zamestnanec. V mesiaci január 2005 dosiahne mzdu 50000 Sk. Mzda sa skladá zo zložiek, ktoré všetky zahŕňame do vymeriavacieho základu v zmysle § 13 odsek 1 zákona. Preddavok na poistné za január 2005 sa vypočíta zo sumy 43095 Sk, a to preto, lebo preddavok môže byť vypočítaný najviac z trojnásobku priemernej mzdy, platnej za rok 2003, teda trojnásobku sumy 14365 Sk - čiže zo sumy 43095 Sk.

Pán Jozef má zároveň druhé zamestnanie. V ňom má za január 2005 mzdu 10000 Sk. V tomto druhom zamestnaní bude preddavok na poistné vypočítaný zo základu 10000 Sk. Pri stanovení preddavkov zamestnanca a jeho zamestnávateľa nesledujeme, či nejaký zamestnanec má viac ako jedno zamestnanie. Prípadné preplatky na poistnom, ktoré vypočítame v ročnom zúčtovaní vďaka takto odvádzaným preddavkom, zdravotná poisťovňa vráti v zákonom stanovenom termíne – spravidla do 30. júna roka, v ktorom sa ročné zúčtovanie vykoná.

Ročné zúčtovanie poistného zamestnanca a zamestnávateľa

Povinnosť vykonať ročné zúčtovanie poistného je v zákone stanovená v § 19. Ročné zúčtovanie bude povinný vykonať zamestnanec i jeho zamestnávateľ. V zmysle prechodných ustanovení zákona (§ 31 ods.4) sa ročné zúčtovanie prvýkrát vykoná v roku 2006 za rok 2005. Termín vykonania ročného zúčtovania je totožný s termínom podania daňového priznania, teda do 31.marca nasledujúceho roka.

Zamestnanec, ktorý v uplynulom roku vykonával len činnosť zamestnanca (nebol v uplynulom roku samostatne zárobkovo činnou osobou ani jeden kalendárny deň), môže o vykonanie ročného zúčtovania požiadať svojho posledného zamestnávateľa. Požiadať o vykonanie ročného zúčtovania musí zamestnávateľa písomne a to najneskôr do 15. februára.

Ak požiada zamestnanec o vykonanie ročného zúčtovania svojho zamestnávateľa a počas roka mal i iných zamestnávateľov, bude musieť tomu zamestnávateľovi, ktorého požiada o vykonanie ročného zúčtovania, doručiť do 15. februára doklady o výške zaplatených preddavkov na poistné u ostatných zamestnávateľov.

Sami podať ročné zúčtovanie budú musieť títo zamestnanci:

- zamestnanec, ktorý o vykonanie ročného zúčtovania nepožiadal svojho zamestnávateľa
- zamestnanec, ktorý požiadal o vykonanie ročného zúčtovania svojho zamestnávateľa neskoro – po 15. februári
- zamestnanec, ktorý požiadal o vykonanie ročného zúčtovania svojho zamestnávateľa ale nepredložil do 15. februára doklady o výške zaplatených preddavkov na poistné u ostatných zamestnávateľov
- zamestnanec, ktorého zamestnávateľ zanikol bez právneho nástupcu
- zamestnanec, ktorý v danom roku bol aspoň jeden deň i samostatne zárobkovo činná osoba

V ročnom zúčtovaní zamestnanca sa uvedie úhrnný vymeriavací základ zamestnanca za uplynulý rok so zohľadnením najmenšieho a najväčšieho možného zákonom daného vymeriavacieho základu platiteľa – fyzickej osoby, z tohto základu sa vypočíta poistné zamestnanca za rok. V ročnom zúčtovaní sa ďalej uvedie výška zaplatených preddavkov na poistné zamestnanca za daný rok. Rozdiel medzi vypočítaným „ročným“ poistným a zaplatenými preddavkami bude preplatok, prípadne nedoplatok na poistnom. Výsledný preplatok alebo nedoplatok sa vyrovná so zdravotnou poisťovňou do 30.júna roka, v ktorom sa zúčtovanie vykonalo.

Príklad

Pán Juraj je zamestnancom. Počas roka 2005 bol zamestnancom a.s. ABC, iných zamestnávateľov nemal a ani v roku 2005 nevykonával činnosť ako SZČO. Pán Juraj môže požiadať svojho zamestnávateľa ABC a.s., o vykonanie ročného zúčtovania poistného za rok 2005 (musí požiadať najneskôr do 15.februára 2006). Jeho zamestnávateľ v marci 2006 vykoná ročné zúčtovanie za pána Juraja. Pán Juraj dosiahol za rok 2005 vymeriavací základ 400000 Sk. Z tohto základu bude jeho ročné poistné pri sadzbe 4% vo výške 16000 Sk. Pán Juraj v priebehu roka 2005 zaplatil preddavky na poistné v úhrnnej výške 15500 Sk. Z toho vyplýva, že pán Juraj bude mať nedoplatok na poistnom vo výške 500 Sk. Tento nedoplatok jeho zamestnávateľ odvedie do príslušnej zdravotnej poisťovne najneskôr do 30. júna 2006.

Príklad

Pán Jaromír bol zamestnancom a.s. ABC v čase od 15.októbra 2005 do 31.decembra 2005. Iných zamestnávateľov nemal a ani v roku 2005 nevykonával činnosť ako SZČO. Pán Jaromír sa rozhodne podať ročné zúčtovanie sám. Pán Jaromír dosiahol u zamestnávateľa ABC a.s. príjem 150000 Sk, z tohto príjmu zaplatil preddavky na poistné vo výške 5172 Sk.

V ročnom zúčtovaní uvedie vymeriavací základ ako úhrn príjmov dosiahnutých počas roka 2005 u svojho zamestnávateľa, započítateľných do vymeriavacieho základu v zmysle § 13 ods.1 až 4 zákona. Vymeriavací základ za rok 2005 však nesmie prekročiť súčet trojnásobkov priemernej mzdy z roka 2003 za tie kalendárne mesiace, počas ktorých bol pán Jaromír zamestnaný. Priemerná mzda v roku 2003 bola 14365 Sk, trojnásobok priemernej mzdy je suma 43095 Sk, súčet za tri mesiace doby zamestnania pána Jaromíra je 129285 Sk.

Úhrn príjmov pána Jaromíra je síce až 150000 Sk, ale do ročného zúčtovania uvedie pán Jaromír len maximálnu možnú sumu, teda 129285 Sk. Poistné z tohto základu pri sadzbe 4% je suma 5172 Sk. Súčet preddavkov, ktoré pán Jaromír počas roka 2005 odvedol ako zamestnanec, je takisto suma 5172 Sk. Pán Jaromír teda nemá ani preplatok ani nedoplatok.

Príklad

Pán Jaroslav bol v priebehu roka 2005 zamestnancom postupne v a.s. ABC a potom v s.r.o. Montex. Iných zamestnávateľov v priebehu roka 2005 nemal a ani nevykonával činnosť SZČO. Spoločnosť Montex bola jeho posledným zamestnávateľom, preto ju pán Jaroslav môže požiadať o vykonanie ročného zúčtovania poistného za rok 2005 (v termíne najneskôr do 15. februára 2006). Pán Jaroslav je povinný spoločnosti Montex doručiť doklady o výške príjmov a výške preddavkov na poistné, ktoré dosiahol ako zamestnanec v a.s.ABC počas roka 2005.

Pán Jaroslav dosiahol v a.s. ABC príjmy vo výške 100000 Sk a zaplatil preddavky vo výške 4000 Sk. V spoločnosti Montex dosiahol príjmy vo výške 150000 Sk a zaplatil preddavky vo výške 6005 Sk.

Pri vykonaní ročného zúčtovania sa spočítajú príjmy (započítateľné do vymeriavacieho základu v zmysle § 13 ods.1 až 4 zákona) dosiahnuté u oboch zamestnávateľov. Spočíta sa suma 100000 Sk a 150000 Sk – úhrnný vymeriavací základ pána Jaroslava bude 250000 Sk. Poistné z tohto základu bude pri sadzbe 4% suma 10000 Sk. Výsledné ročné poistné sa porovná so súčtom preddavkov (4000 Sk plus 6005 Sk), v danom prípade bude výsledkom 5 Sk preplatok, ktorý príslušná zdravotná poisťovňa vráti pánovi Jaroslavovi najneskôr do 30. júna 2006.

Príklad

Pani Júlia mala v priebehu roka 2005 dvoch zamestnávateľov. Rozhodne sa nepožiadat' o vykonanie ročného zúčtovania za rok 2005 svojho posledného zamestnávateľa ale vo svojej zdravotnej poisťovni podá ročné zúčtovanie sama.

*U prvého zamestnávateľa dosiahla príjem 400000 Sk a zaplatila preddavky 15200 Sk.
V druhom zamestnaní dosiahla príjem 200000 Sk a zaplatila preddavky 8003 Sk.*

V ročnom zúčtovaní uvedie vymeriavací základ ako úhrn príjmov dosiahnutých počas roka 2005 u oboch zamestnávateľov, započítateľných do vymeriavacieho základu v zmysle § 13 ods.1 až 4 zákona. Vymeriavací základ za rok 2005 však nesmie prekročiť sumu 517140 Sk. Úhrn príjmov je síce až 600000 Sk, ale do ročného zúčtovania uvedie pani Júlia len maximálnu možnú sumu, teda 517140 Sk. Poistné z tohto základu pri sadzbe 4% je suma 20686 Sk. Súčet preddavkov, ktoré pani Júlia počas roka 2005 odviedla ako zamestnanec, je suma 23203 Sk. Výsledkom ročného zúčtovania je preplatok 2517 Sk.

Ročné zúčtovanie poistného bude vykonávať i zamestnávateľ. Zo znenia § 13 odsek 9 a § 19 odsek 10 vyplýva, že zamestnávateľ bude musieť k správne stanoveniu vymeriavacieho základu jednotlivých svojich zamestnancov poznať celý vymeriavací základ svojich zamestnancov – teda i príjem, ktorý dosiahli u prípadných ďalších svojich zamestnávateľov a príjem, ktorý dosiahli z prípadnej činnosti SZČO. Pokiaľ pôjde o zamestnancov, ktorí počas celého roka boli len zamestnancami u tohto zamestnávateľa a nemali iné zamestnanie ani nevykonávali činnosť SZČO, nebude to žiaden problém – celkový vymeriavací základ takýchto zamestnancov je rovný vymeriavaciemu základu, dosiahnutému u tohto zamestnávateľa. Zamestnanec, ktorý mal počas roka aj iné zamestnanie, bude musieť svojmu zamestnávateľovi doručiť údaje o vymeriavacom základe dosiahnuté v inom zamestnaní – a rovnako naopak – „druhý“ zamestnávateľ sa bude musieť dozvedieť o vymeriavacom základe tohto zamestnanca dosiahnutom v „prvom“ zamestnaní. Zamestnanec, ktorý počas roka dosiahol aj vymeriavací základ ako SZČO, bude musieť oznámiť svojmu zamestnávateľovi výšku vymeriavacieho základu, dosiahnutého z činnosti SZČO.

Toto riešenie sa ukazuje v praxi ťažko realizovateľné a dá sa dokonca polemizovať, či požiadavka na faktické zverejňovanie svojich príjmov pred inými osobami je v súlade so zákonmi a ústavou Slovenskej republiky. Preto možno reálne očakávať novelizáciu príslušných ustanovení zákona o vymeriavacom základe a vykonaní ročného zúčtovania.

Zákon v § 19 ods.16 predpokladá, že postup pri vykonávaní ročného zúčtovania poistného bude upresnený vykonávacím predpisom, vydaným ministerstvom zdravotníctva.

Samostatne zárobkovo činné osoby

V tejto kapitole rozoberieme, ako budú platiť poistné na zdravotné poistenie samostatne zárobkovo činné osoby.

Kto sa na účely zákona o zdravotnom poistení považuje za samostatne zárobkovo činnú osobu nájdeme v § 11 ods.4.

Samostatne zárobkovo činná osoba (SZČO) na účely zákona o zdravotnom poistení je fyzická osoba, ktorá:

- vykonáva poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách podľa § 12a až § 12e zákona č.105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov a je zapísaná do evidencie podľa zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení
- má oprávnenie prevádzkovať živnosť podľa zákona č.455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní
- má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu (napríklad zákon č.586/2003 Z.z. o advokácií) okrem činnosti znalca, tlmočníka a prekladateľa, ktorú vykonávajú podľa zákona č.382/2004 Z.z. v konaní pred štátnym orgánom a orgánom, na

ktorý prešli úlohy štátnych orgánov a okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu (napríklad zákon č.78/1992 Zb. o daňových poradcoch)

- je spoločníkom verejnej obchodnej spoločnosti alebo komplementárom komanditnej spoločnosti
- je konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným
- vykonáva športovú činnosť zárobkovo, ale nie v pracovnom pomere
- vykonáva umeleckú činnosť alebo inú tvorivú činnosť, ktorej výsledok je chránený podľa zákona č.618/2003 Z.z. o autorskom práve
- vykonáva činnosť obchodného zástupcu podľa § 652 až § 672a Obchodného zákonníka

Pojem samostatne zárobkovo činná osoba (SZČO) je v zákone o zdravotnom poistení definovaný temer rovnako, ako v zákone č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Na rozdiel od zákona o sociálnom poistení, sa však na účely zákona o zdravotnom poistení **považuje za SZČO aj konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným a osoba, ktorá vykonáva umeleckú činnosť alebo inú tvorivú činnosť, ktorej výsledok je chránený podľa Autorského zákona.**

Každá SZČO je platiteľom poistného na zdravotné poistenie **bez ohľadu na výšku príjmu, ktorú dosahuje z činnosti SZČO.** I tu je rozdiel oproti zákonu o sociálnom poistení, kedy povinnosť platiť odvody na sociálne poistenie sa týka len tých SZČO, ktoré v predošlom roku dosiahli príjem vyšší, ako 12-násobok minimálnej mzdy.

Do 31. decembra 2004 bola v zákone výnimka. SZČO, ktoré už boli zdravotne poistené z iného dôvodu (napríklad boli súčasne zamestnancami), neplatili poistné, ak polovica pomernej časti ich základu dane z činnosti SZČO bola maximálne 3000 Sk. Takéto ustanovenie v novom zákone o zdravotnom poistení nenájdeme a povinnosť platiť poistné sa od 1.januára 2005 týka i tých SZČO, ktorí sú „v súbahu“.

Príklad

Pán Karol je konateľom spoločnosti s r.o.Montex. Pán Karol sa na účely zákona o zdravotnom poistení bude považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu a bez ohľadu na to, či za prácu konateľa dostáva nejakú odmenu, bude platiť poistné na zdravotné poistenie.

Príklad

Pani Karolína je už na dôchodku. Píše príspevky do časopisov, za ktoré jej vydavatelia vyplácajú v zmysle Autorského zákona honoráre. Pani Karolína bude platiť poistné na zdravotné poistenie ako samostatne zárobkovo činná osoba - z autorských honorárov.

Príklad

Študent VŠMU Kornel si popri štúdiu zarába ako dabingový herec účinkovaním v dabingovom štúdiu. Štúdio mu vypláca honoráre podľa Autorského zákona. Študent Kornel bude na účel zákona o zdravotnom poistení považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu a bude platiť poistné na zdravotné poistenie z týchto honorárov.

Príklad

Talentovaný 14 ročný žiak základnej školy Kamil má príjmy ako autor webových stránok, ktoré tvorí pre rozličné spoločnosti a inštitúcie. Zadávateľia mu za tvorbu webových stránok vyplácajú odmenu v zmysle Autorského zákona. Žiak Kamil bude na účel zákona o zdravotnom poistení

považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu a bude musieť zaplatiť poistné na zdravotné poistenie z autorských odmien.

Príklad

Pani Kveta je vdova. Jej manžel bol spisovateľ. Pani Kveta je dedičkou autorských práv na jeho diela a z tohto titulu poberá od vydavateľstva, ktoré po smrti jej manžela vydáva jeho diela, tantiémy v zmysle Autorského zákona. Pani Kveta síce poberá príjmy na základe Autorského zákona ako dedič autorských práv, ale ona sama umeleckú činnosť nevykonáva. Preto sa nebude považovať na účely zákona o zdravotnom poistení za samostatne zárobkovo činnú osobu a z týchto príjmov nebude platiť poistné na zdravotné poistenie.

Sadzby poistného SZČO

Sadzby poistného pre SZČO sú stanovené v § 12 písm.b) zákona. Sadzba poistného je 14% z vymeriavacieho základu - je teda rovnaká, ako bola do 31. decembra 2004.

V prípade, že SZČO je osoba so zdravotným postihnutím, sadzba poistného je 7% z vymeriavacieho základu. Ako sme už uviedli v prípade zamestnancov, za osoby so zdravotným postihnutím sa pritom pokladajú osoby podľa § 9 zákona č.5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a to osoby invalidné - osoby s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v zmysle § 71 zákona o sociálnom poistení a ďalej osoby s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20% a najviac 40%. Za **osoby so zdravotným postihnutím** teda považujeme na účel zákona o zdravotnom poistení tie osoby, ktoré **majú pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20%**.

Vymeriavací základ SZČO

Vymeriavací základ SZČO je daný ako **polovica základu dane z príjmov, dosiahnutého v súvislosti s prevádzkovaním činnosti SZČO v danom roku**. Vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na celé koruny nahor.

Zákon o zdravotnom poistení stanovuje povinnosť platiť zdravotné poistenie pre každú SZČO a to bez ohľadu na výšku príjmu z činnosti SZČO a bez ohľadu na to, či je alebo nie je súbežne s činnosťou SZČO aj zamestnancom. Tu je rozdiel v porovnaní so zákonom č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Zákon o sociálnom poistení stanovuje povinnosť sociálneho poistenia pre SZČO len vtedy, ak príjem SZČO za predchádzajúci kalendárny rok bol vyšší ako 12-násobok minimálnej mzdy.

Pri stanovení vymeriavacieho základu a poistného je základ dane z príjmov z činnosti SZČO, dosiahnutých v minulosti (minulom a predminulom roku), dôležitý len pre stanovenie výšky preddavkov na poistné. Samotné ročné zúčtovanie sa vykoná z vymeriavacieho základu, stanoveného ako polovica základu dane z príjmov za daný rok.

Vymeriavací základ SZČO musí byť najmenej vo výške úhrnu minimálnych miezd za každý mesiac daného roka, počas ktorého SZČO vykonávala činnosť.

Vymeriavací základ je najviac vo výške súčtu 3-násobkov priemernej mesačnej mzdy zamestnanca zistenej Štatistickým úradom za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárny rok, za ktorý sa platí poistné (§ 13 odsek 8), a to za každý mesiac daného roka, počas ktorého SZČO vykonávala činnosť.

Minimálna mzda je v prípade SZČO fakticky definovaná odkazom na § 2 ods.1 písm. b) až d) zákona č.90/1996 Z.z. o minimálnej mzde.

Vymeriavací základ SZČO za rok 2005 **musí byť najmenej vo výške súčtu prislúchajúcich minimálnych miezd zamestnanca**, odmeňovaného mesačnou mzdou, platných v jednotlivých mesiacoch roka 2005, počas ktorých SZČO vykonávala činnosť. Ak SZČO bude vykonávať činnosť počas celého roka 2005, možno odhadnúť sumu minimálneho vymeriavacieho základu na 79500 Sk. Táto suma bude alikvótno nižšia pre také SZČO, ktoré:

- sú invalidné (50% uvedenej sumy)
- sú čiastočne invalidné (75% uvedenej sumy)
- vykonávali činnosť SZČO len časť roka 2005

Vymeriavací základ SZČO za rok 2005 **nesmie byť vyšší, ako súčet 3-násobkov priemernej mesačnej mzdy zamestnanca** (zistenej Štatistickým úradom za rok 2003) za všetky mesiace, počas SZČO vykonávala činnosť. V prípade, že SZČO bude vykonávať činnosť po celý rok 2005, horná hranica vymeriavacieho základu za rok 2005 bude 517140 Sk. Maximálny vymeriavací základ môže byť alikvótno nižší len v prípade, ak SZČO vykonávala činnosť len časť roka 2005.

Príklad

Pán Ľuboš je živnostník, činnosť vykonával po celý rok 2005. Za rok 2005 dosiahne zo živnosti príjem 700000 Sk. Daňovo uznané náklady má vo výške 500000 Sk. Základ dane zo živnosti je teda 200000 Sk. Polovica základu dane je 100000 Sk. Suma 100000 Sk je vyššia ako 79500 Sk a nižšia, ako 517140 Sk. Vymeriavací základ pána Ľuboša na zdravotné poistenie za rok 2005 bude suma 100000 Sk.

Príklad

Pani Ľubomíra nie je v roku 2005 zamestnaná ani nie je SZČO. Rozhodne sa založiť si živnosť - živnostenský list získa k 15.11.2005. Za rok 2005 dosiahne zo živnosti príjem 250000 Sk. Daňovo uznané náklady bude mať vo výške 200000 Sk. Základ dane zo živnosti bude 50000 Sk. Polovica základu dane je 25000 Sk. Pani Ľubomíra vykonávala činnosť len dva mesiace, preto jej vymeriavací základ musí byť najmenej súčet minimálnych miezd zamestnanca platných v týchto mesiacoch – čo bude za november až december 2005 predpokladaná suma po 7000 Sk, spolu 14000 Sk. Vymeriavací základ môže byť najviac vo výške súčtu trojnásobkov priemernej mzdy z roka 2003 za každý mesiac vykonávania činnosti, teda najviac 2 krát 43095 Sk, čo je 86190 Sk. Vymeriavací základ pani Ľubomíry teda musí byť najmenej 14000 Sk a najviac 86190 Sk. Pretože polovica dosiahnutého základu dane je 25000 Sk a táto suma je v uvedenom rozmedzí, vymeriavací základ pani Ľubomíry na zdravotné poistenie za rok 2005 bude suma 25000 Sk.

Preddavok na poistné SZČO

Preddavok na poistné je definovaný v § 16 zákona. Preddavok na poistné platí SZČO za každý kalendárny mesiac. Splatnosť preddavku je určená rovnako, ako v zákone o sociálnom poistení. Preddavok na poistné je splatný do ôsmich dní po uplynutí príslušného kalendárneho mesiaca.

SZČO platí preddavok vo výške jednej dvanástiny poistného, vypočítaného príslušnou sadzbou (14% alebo 7%) z polovice základu dane z príjmu dosiahnutého v súvislosti s prevádzkovaním samostatnej zárobkovej činnosti

- od januára do júna bežného roka z polovice základu dane za dva roky dozadu
- od júla do decembra bežného roka z polovice základu dane z jedného roka dozadu

Ak v predošlom období SZČO nevykonávala činnosť alebo základ dane nie je možné určiť (napr. ak SZČO platila paušálnu daň) – výšku preddavku si SZČO určí sama.

Výška preddavku SZČO musí byť vypočítaná z vymeriavacieho základu vo výške aspoň príslušnej minimálnej mzdy zamestnanca, odmeňovaného mesačnou mzdou. Znamená to, že v mesiacoch január až september 2005 musí byť výška preddavku SZČO aspoň vo výške 14% zo sumy 6500 Sk, teda preddavok musí byť aspoň 910 Sk. V októbri 2005 možno očakávať zvýšenie minimálnej mzdy na približne 7000 Sk. Od októbra 2005 teda bude musieť byť výška preddavku SZČO aspoň vo výške 14% zo sumy približne 7000 Sk, teda preddavok musí byť aspoň (približne) 980 Sk. Výnimkou sú SZČO invalidné, alebo čiastočne invalidné, kde preddavok musí byť aspoň 50% (75%) uvedených súm.

Ustanovenie o najmenšom možnom preddavku SZČO sa neuplatňuje, ak SZČO je súčasne zamestnancom. **SZČO „v súbahu“ so zamestnaním môže mať preddavok nižší, ako 910 Sk.**

Výška preddavku SZČO môže byť vypočítaná z vymeriavacieho základu maximálne vo výške trojnásobku priemernej mesačnej mzdy (tu nie sú možné žiadne výnimky). Znamená to, že v roku 2005 môže byť výška preddavku SZČO maximálne vo výške 14% zo sumy 43095 Sk, teda preddavok môže byť najviac 6034 Sk.

Preddavok sa neodvádza, ak je nižší ako 100 Sk. Túto skutočnosť využijú tie SZČO, ktoré sú súčasne zamestnancom a preddavok z činnosti SZČO im vyjde pod hranicou 100 Sk.

Príklad

Pani Magda je SZČO. Zamestnaná nie je. V roku 2003 dosiahla príjem z činnosti SZČO vo výške 1000000 Sk. Náklady mala 600000 Sk. Základ dane bol 400000 Sk. Polovica základu dane za rok 2003 je teda 200000 Sk. Poistné z takéhoto základu (sadzba 14%) je 28000 Sk. Jedna dvanástina tejto sumy je (po zaokrúhlení na celé koruny nahor) 2334 Sk. Je to suma vyššia, ako 910 Sk a nižšia ako 6034 Sk. Pani Magda bude v mesiacoch január až jún 2005 platiť preddavok na poistné vo výške 2334 Sk.

V roku 2004 dosiahla príjem z činnosti SZČO vo výške 900000 Sk. Náklady mala 540000 Sk. Základ dane bol 360000 Sk. Polovica základu dane za rok 2004 bola suma 180000 Sk. Poistné z takéhoto základu (sadzba 14%) je 25200 Sk. Jedna dvanástina tejto sumy je 2100 Sk. Je to suma vyššia, ako 910 (980) Sk a nižšia ako 6034 Sk. Pani Magda bude v mesiacoch júl až december 2005 platiť preddavok na poistné vo výške 2100 Sk.

Príklad

Pán Milan je SZČO. Zamestnaný nie je. V roku 2003 dosiahol príjem z činnosti SZČO vo výške 200000 Sk. Náklady mal 180000 Sk. Základ dane bol vo výške 20000 Sk. Polovica základu dane za rok 2003 je suma 10000 Sk. Poistné z takéhoto základu (sadzba 14%) je 1400 Sk. Jedna dvanástina tejto sumy je 117 Sk. Je to suma nižšia, ako 910 Sk. Preto pán Milan bude v mesiacoch január až jún 2005 platiť preddavok na poistné vo výške 910 Sk.

V roku 2004 dosiahol príjem z činnosti SZČO vo výške 350000 Sk. Náklady mal 230000 Sk. Základ dane bol 120000 Sk. Polovica základu dane za rok 2004 bola suma 60000 Sk. Poistné z takéhoto základu (sadzba 14%) je 8400 Sk. Jedna dvanástina tejto sumy je 700 Sk. Je to suma nižšia, ako 910 (980) Sk. Pán Milan bude v mesiacoch júl až september 2005 platiť preddavok na poistné vo výške 910 Sk a za mesiace október až december 2005 vo výške približne 980 Sk.

Pripomíname, že ak by sa pán Milan v priebehu roka 2005 zamestnal, počnúc mesiacom, v ktorom mu vznikol pracovný pomer by sa naňho nevzťahovalo ustanovenie o minimálnom

možnom preddavku. Napríklad ak by sa pán Milan zamestnal vo februári 2005, za január 2005 by platil preddavky na poistné vo výške 910 Sk, za február až jún 2005 by platil preddavky na poistné ako SZČO už len vo výške 117 Sk a za mesiace júl až december 2005 vo výške 700 Sk.

Príklad

Pani Martina je SZČO. V roku 2003 podala daňové priznanie k paušálnej dani. Základ dane za rok 2003 teda nie je známy. Podľa § 16 odsek 4, ak základ dane v príslušnom období nie je známy, výšku preddavkov si SZČO určí sama. Keďže preddavok na poistné musí byť aspoň suma 910 Sk, pani Martina bude za mesiace január až jún 2005 platiť preddavok na poistné vo výške 910 Sk.

Výška preddavkov pre druhý polrok 2005 sa určí podľa základu dane dosiahnutého za rok 2004. V roku 2004 dosiahla príjem z činnosti SZČO vo výške 400000 Sk. Náklady mala 100000 Sk. Základ dane bol 300000 Sk. Polovica základu dane za rok 2004 bola suma 150000 Sk. Poistné z takéhoto základu (sadzba 14%) je 21000 Sk. Jedna dvanástina tejto sumy je 1750 Sk. Je to suma vyššia, ako 910 (980) Sk. Pani Martina bude v mesiacoch júl až september 2005 platiť preddavok na poistné vo výške 1750 Sk.

Príklad

Pán Maroš si založí živnosť 1.januára 2005. V rokoch 2003 ani 2004 žiadne príjmy ako SZČO nemal. Pán Maroš nie je zamestnaný. Pán Maroš si výšku preddavkov stanoví sám, pričom preddavky musia byť aspoň v zákonom stanovenej minimálnej výške. Pán Maroš bude v mesiacoch január až september 2005 platiť preddavok na poistné vo výške 910 Sk a za mesiace október až december 2005 vo výške približne 980 Sk.

Príklad

Pán Marián je konateľom s.r.o. Za prácu konateľa nikdy nedostával žiadnu odmenu, nebude ju dostávať ani v roku 2005. Okrem toho pán Marián nie je ani zamestnancom ani nemá živnosť, ani nevykonáva žiadnu inú činnosť SZČO. Pán Marián je ako konateľ považovaný na účely zákona o zdravotnom poistení za SZČO a od januára 2005 je povinný platiť preddavky na poistné. Pretože v roku 2003 ani v roku 2004 nemal žiaden príjem za prácu konateľa, výšku preddavkov si stanoví sám, pričom preddavky musia byť aspoň v zákonom stanovenej minimálnej výške. Pán Marián bude v mesiacoch január až september 2005 platiť preddavok na poistné vo výške 910 Sk a za mesiace október až december 2005 vo výške približne 980 Sk.

Príklad

Pán Marek je konateľom s.r.o. Za prácu konateľa nikdy nedostával žiadnu odmenu, nebude ju dostávať ani v roku 2005. Okrem toho pán Marek je zamestnancom inej s.r.o., kde platí preddavky na poistné ako zamestnanec. Pán Marek je ako konateľ považovaný na účely zákona o zdravotnom poistení za SZČO a od januára 2005 je povinný platiť preddavky na poistné. Pretože v roku 2003 ani v roku 2004 nemal žiaden príjem za prácu konateľa, výšku preddavkov si stanoví sám. Keďže súčasne je i zamestnancom, tieto preddavky nemusia byť aspoň v zákonom stanovenej minimálnej výške. Preto pán Marek nebude počas roka 2005 platiť preddavok na poistné ako konateľ.

Príklad

Pani Marína je zamestnaná. Popri zamestnaní má už dlhé roky aj živnosť. Zo živnosti nedosahuje žiaden zisk – každý rok je v strate. Ako SZČO nebude platiť v roku 2005 preddavky, pretože je zamestnaná a nevzťahuje sa na ňu ustanovenie o minimálnom možnom preddavku.

Príklad

Pán Mojmír je zamestnaný. Popri zamestnaní má živnosť. Za rok 2003 dosiahol zo živnosti príjem 30000 Sk, náklady mal 25000 Sk, základ dane mal 5000 Sk. Polovica základu dane je 2500 Sk. Poistné z takéhoto základu (sadzba 14%) je 350 Sk. Jedna dvanástina tejto sumy je (po zaokrúhlení na celé koruny nahor) 30 Sk. Pretože súbežne so živnosťou je zamestnaný, nevzťahuje sa naňho ustanovenie o minimálnom možnom preddavku na poistné. Jeho preddavok na poistné za mesiace január až jún 2005 by mal byť 30 Sk. Je to však suma menšia, ako 100 Sk, preto podľa § 16 ods.8 preddavok na poistné za mesiace január až jún 2005 platiť nebude.

Ročné zúčtovanie poistného SZČO

Povinnosť vykonať ročné zúčtovanie poistného je v zákone stanovená v § 19. Každá fyzická osoba, ktorá v roku 2005 vykonávala činnosť SZČO, bude musieť sama vykonať ročné zúčtovanie poistného a to najneskôr do konca marca 2006.

V ročnom zúčtovaní sa uvedie vymeriavací základ SZČO za uplynulý rok (vymeriavací základ = polovica základu dane z príjmov z činnosti SZČO, zaokrúhlená na celé koruny nahor) so zohľadnením najmenšieho a najväčšieho možného zákonom daného vymeriavacieho základu platiteľa – fyzickej osoby. Z tohto základu sa vypočíta poistné SZČO za rok. V ročnom zúčtovaní sa ďalej uvedie výška preddavkov na poistné, ktoré zaplatila SZČO za daný rok. Rozdiel medzi vypočítaným „ročným“ poistným a zaplatenými preddavkami bude preplatok, prípadne nedoplatok na poistnom. Výsledný preplatok alebo nedoplatok si SZČO vyrovná so zdravotnou poisťovňou do 30. júna roka, v ktorom sa zúčtovanie vykonalo.

Problematickým miestom pri vykonávaní ročného zúčtovania SZČO bude **zladenie vypočítaného preplatku alebo nedoplatku poistného so základom dane SZČO za uplynulý rok**. Vymeriavací základ SZČO za rok 2005 bude daný ako polovica základu dane, dosiahnutého z činnosti SZČO za rok 2005. Základ dane SZČO za rok 2005 je daný ako príjmy mínus daňovo uznané náklady. Medzi daňovo uznané náklady patrí samozrejme aj poistné, ktoré je SZČO povinná platiť na zdravotné poistenie. Poistné na zdravotné poistenie sa však od roku 2005 skladá z preddavkov na poistné a z doúčtovania poistného, vyplývajúceho z ročného zúčtovania poistného. A tu vzniká začarovaný kruh. Na jednej strane si SZČO dáva do nákladov za rok 2005 všetko zaplatené poistné, vrátane preplatku/nedoplatku vyčísleného v ročnom zúčtovaní poistného – na druhej strane však ročné zúčtovanie poistného robí vychádzajúc zo základu dane – v ktorom by sa mal premietnuť výsledok tohto ročného zúčtovania poistného. Ide o problém, ktorý bude v praxi riešiteľný. Treba však počkať na vykonávacie predpisy k ročnému zúčtovaniu, ktoré by v budúcnosti mali byť vydané Ministerstvom zdravotníctva.

Poznámka – pre zjednodušenie v ďalej uvedených príkladoch na vykonanie ročného zúčtovania SZČO nebudeme uvažovať o tomto probléme a „budeme sa tváriť“ akoby preplatok/nedoplatok poistného neovplyvňoval späť základ dane SZČO.

Poistenec, ktorý v danom roku mal súbeh príjmov ako zamestnanec aj ako SZČO, vykoná ročné zúčtovanie tak, že v ňom uvedie príjmy, započítavané do vymeriavacieho základu zamestnanca, i polovicu základu dane, ktorý za daný rok dosiahol z činnosti SZČO. Výsledný vymeriavací základ, získaný ako súčet započítateľných príjmov zamestnanca a polovice základu dane z činnosti SZČO musí byť vyšší, ako súčet minimálnych miezd zamestnanca, odmeňovaného mesačnou mzdou, platných v jednotlivých mesiacoch daného roka, počas ktorých poistenec bol zamestnancom alebo SZČO. Na druhej strane, výsledný vymeriavací základ nesmie byť vyšší, ako súčet trojnásobkov priemernej mesačnej mzdy za všetky mesiace daného roka, počas ktorých poistenec bol zamestnancom alebo SZČO. Zjednodušene povedané, pri ročnom zúčtovaní poistenca za rok 2005 jeho výsledný vymeriavací základ bude musieť byť aspoň (približne) 79500 Sk a maximálne môže byť 517140 Sk – ak bol zamestnancom alebo SZČO počas celého roka.

Z takto stanoveného vymeriavacieho základu sa vypočíta poistné a porovná sa so súčtom preddavkov, ktoré daná osoba zaplatila ako zamestnanec a ako SZČO. Výsledný preplatok alebo nedoplatok sa vyrovná so zdravotnou poisťovňou do 30. júna.

Príklad

Pani Nad'a je živnostníčkou. Zamestnaná nie je. Počas roku 2005 platila pani Nad'a preddavky na poistné v prvej polovici roka vo výške 910 Sk mesačne, v druhej polovici roka vo výške 1500 Sk mesačne. Spolu v roku 2005 zaplatila preddavky vo výške 14460 Sk.

Pani Nad'a bude povinná ako SZČO najneskôr do 31. marca 2006 vykonať ročné zúčtovanie poistného na zdravotné poistenie. V roku 2005 dosiahne základ dane z činnosti SZČO vo výške 400000 Sk. Preto v ročnom zúčtovaní uvedie vymeriavací základ ako polovicu základu dane, teda 200000 Sk. Takto stanovený vymeriavací základ bude v poriadku, pretože je vyšší, ako súčet minimálnych miezd, platných počas jednotlivých mesiacov roka 2005 – čo bude suma odhadom 79500 Sk. Zároveň takto stanovený vymeriavací základ je nižší, ako maximálna možná suma vymeriavacieho základu v roku 2005 – čo bude suma 517140 Sk.

Poistné zo základu 200000 Sk pri sadzbe 14% bude 28000 Sk. Pani Nad'a zaplatila preddavky v úhrnnej výške 14460 Sk. V ročnom zúčtovaní jej teda vznikne nedoplatok 13540 Sk, ktorý pani Nad'a musí odvieť do svojej zdravotnej poisťovne najneskôr do konca júna 2006.

Príklad

Pani Nikola je nezamestnaná. Rozhodne sa začať podnikať, živnostenský list dostane 20. marca 2005. Prvýkrát za marec 2005 bude platiť preddavok na poistné. Pretože v predošliých rokoch nevykonávala činnosť SZČO, bude platiť preddavok v minimálnej možnej výške 910 SK mesačne, od októbra 2005 vo výške (odhadom) 980 Sk mesačne. Spolu zaplatí v roku 2005 na preddavkoch 9310 Sk.

Pani Nikola bude povinná ako SZČO najneskôr do 31. marca 2006 vykonať ročné zúčtovanie poistného na zdravotné poistenie. V roku 2005 dosiahne základ dane z činnosti SZČO vo výške 50000 Sk. Vymeriavací základ by mal byť polovica tejto sumy, teda 25000 Sk. Takto stanovený vymeriavací základ však musí byť najmenej vo výške súčtu minimálnych miezd, platných v tých mesiacoch roka 2005, počas ktorých pani Nikola vykonávala živnosť, teda v mesiacoch marec až december 2005 – čo bude suma odhadom 66500 Sk. Vymeriavací základ, ktorý pani Nikola uvedie do ročného zúčtovania, teda bude suma 66500 Sk.

Poistné zo základu 66500 Sk pri sadzbe 14% bude 9310 Sk. Pani Nikola zaplatila preddavky v úhrnnej výške 9310 Sk – teda presne sumu, ktorá jej vyšla aj v ročnom zúčtovaní. Pani Nikola nebude mať ani preplatok, ani nedoplatok.

Príklad

Pani Natália je zamestnancom a súčasne je živnostníčkou. Počas roku 2005 dosiahla pani Natália ako zamestnanec vymeriavací základ v úhrne 200000 Sk a ako zamestnanec zaplatila preddavky v úhrne 8005 Sk. Ako SZČO platila v prvej polovici roka 2005 preddavky 300 Sk mesačne a v druhej polovici roka 2005 preddavky 450 Sk mesačne – ako SZČO zaplatila preddavky úhrnom 4500 Sk. V roku 2005 dosiahne základ dane z činnosti SZČO vo výške 100000 Sk, čo bude predstavovať vymeriavací základ z činnosti SZČO 50000 Sk.

Pani Natália bude povinná sama – keďže je SZČO - najneskôr do 31. marca 2006 vykonať ročné zúčtovanie poistného na zdravotné poistenie. V ročnom zúčtovaní uvedie vymeriavací základ,

ktorý dosiahla ako zamestnanec – suma 200000 Sk a vymeriavací základ, ktorý dosiahla ako SZČO – suma 50000 Sk. Vymeriavací základ bude úhrnom 250000 Sk. Takto stanovený vymeriavací základ bude v poriadku, pretože je vyšší, ako súčet minimálnych miezd, platných počas jednotlivých mesiacov roka 2005 – čo bude suma odhadom 79500 Sk. Zároveň takto stanovený vymeriavací základ je nižší, ako maximálna možná suma vymeriavacieho základu v roku 2005 – čo bude suma 517140 Sk.

Pri výpočte poistného najskôr vypočítame poistné z alikvótneho základu zamestnanca – zo sumy 200000 Sk pri sadzbe 4% to bude 8000 Sk. Ďalej vypočítame poistné z alikvótneho základu SZČO – zo sumy 50000 Sk pri sadzbe 14% to bude 7000 Sk. Spočítame oba čiastkové výsledky a dostaneme úhrnnú sumu poistného pani Natálie – suma 15000 Sk.

Pani Natália zaplatila preddavky ako zamestnanec v sume 8005 Sk, ako SZČO v sume 4500 Sk, úhrnom sumu 12505 Sk. V ročnom zúčtovaní jej teda vznikne nedoplatok 2495 Sk, ktorý pani Natália musí odvieť do svojej zdravotnej poisťovne najneskôr do konca júna 2006.

Samoplatci

Zákon definuje v § 11 ods.2 tretiu skupinu fyzických osôb – poistencov, ktorí platia poistné na zdravotné poistenie. Okrem zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb poistné na zdravotné poistenie je povinný platiť aj poistenec, ktorý nie je zamestnancom ani samostatne zárobkovo činnou osobou, ak má v rozhodujúcom období – kalendárnom roku – príjem považovaný podľa § 5 zákona č.595/2003 Z.z. o dani z príjmov za príjem zo závislej činnosti, vyšší ako súčet minimálnych miezd platných v jednotlivých mesiacoch rozhodujúceho obdobia. Takéto osoby budeme pre zjednodušenie ďalej nazývať „samoplatcami“.

Fyzická osoba bude považovaná za „samoplatcu“, ak bude spĺňať všetky ďalej uvedené podmienky:

- **musí byť poistencom** – mať trvalý pobyt na Slovensku (a zároveň sa nezdržiavať v cudzine dlhšie, ako šesť po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov alebo nebyť zdravotne poistená v cudzine) alebo byť azylantom, zahraničným študentom atď.
- v rozhodujúcom období **nesmie byť zamestnancom**
- v rozhodujúcom období **nesmie byť samostatne zárobkovo činnou osobou**
- v rozhodujúcom období **musí mať príjem zo závislej činnosti vyšší ako súčet minimálnych miezd** platných v jednotlivých mesiacoch rozhodujúceho obdobia.

V tomto prípade sa pod minimálnou mzdou myslí minimálna mzda podľa § 2 ods.1 písm.b) zákona č.90/1996 Z.z., teda minimálna mzda zamestnanca, odmeňovaného mesačnou mzdou. V mesiacoch január až september 2005 možno predpokladať výšku minimálnej mzdy 6500 Sk. V mesiaci október 2005 by malo dôjsť k zmene a minimálna mzda bude približne 7000 Sk. Pre rok 2005 teda možno predpokladať hranicu príjmu, od ktorej vznikne povinnosť platiť poistné na zdravotné poistenie samoplatcom na **približne 79500 Sk** (9 mesiacov krát 6500 Sk plus 3 mesiace krát predpokladaných 7000 Sk).

V roku 2005 teda samoplatcom bude každý poistenec, ktorý počas roka 2005 nebude ani jeden deň zamestnancom alebo samostatne zárobkovo činnou osobou a súčasne bude mať za rok 2005 príjem zo závislej činnosti vyšší, ako približne 79500 Sk.

Pripomeňme si, čo sa podľa § 5 zákona č.595/2003 Z.z. o dani z príjmov považuje za príjem zo závislej činnosti. Sú to:

- príjmy zo súčasného alebo z predchádzajúceho pracovnoprávného vzťahu, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru alebo členského pomeru alebo z obdobného vzťahu, v ktorom je daňovník pri výkone práce pre platiteľa príjmu povinný dodržiavať

pokyny alebo príkazy platiteľa príjmu, ako aj príjmy za prácu žiakov a študentov v rámci praktického vyučovania,

- príjmy za prácu členov družstiev, spoločníkov a konateľov spoločností s ručením obmedzeným a komanditistov komanditných spoločností, a to aj keď nie sú povinní pri výkone práce pre družstvo alebo pre spoločnosť dodržiavať príkazy inej osoby,
- platy a funkčné príplatky ústavných činiteľov Slovenskej republiky, verejného ochrancu práv, prokurátorov Slovenskej republiky a vedúcich ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky
- odmeny za výkon funkcie v štátnych orgánoch, v orgánoch územnej samosprávy a v orgánoch iných právnických osôb alebo spoločenstiev
- odmeny obvinených vo väzbe a odmeny odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody
- príjmy z prostriedkov sociálneho fondu
- príjmy plynúce v súvislosti s minulým, súčasným alebo budúcim výkonom závislej činnosti alebo funkcie, bez ohľadu na to, či daňovník pre platiteľa príjmu skutočne vykonával, vykonáva alebo bude vykonávať túto závislú činnosť alebo funkciu,
- obslužné
- nepeňažný príjem v súvislosti s používaním motorového vozidla zamestnávateľa na súkromné účely.

Nie je pritom podstatné, na základe akého právneho dôvodu sa tieto príjmy vyplácajú, či sa vyplácajú v peniazoch alebo nepeňažnej forme, či sa vyplácajú pravidelne alebo nepravidelne alebo jednorazovo.

V praxi pôjde najmä o príjmy:

- plynúce z dohôd o prácach mimo pracovného pomeru – z dohôd o vykonaní práce a dohôd o brigádnickej práci študentov
- plynúce na základe prác, vykonaných ako „závislá činnosť“ na základe zmlúv o dielo a príkazných zmlúv
- plynúce bývalým zamestnancom po skončení pracovného pomeru.

Na rozdiel od stavu platného do konca roka 2004, od januára 2005 nie sú „samoplatcami“ tzv. dobrovoľne nezamestnaní, ženy v domácnosti, študenti po dovŕšení veku 25 rokov a pod. Od januára 2005 za tieto osoby platí poisťné na zdravotné poisťenie štát. Tieto osoby by boli povinné sami si platiť poisťné len v prípade, ak by ich prípadný príjem zo závislej činnosti za rok 2005 bol vyšší, ako (odhadom) 79500 Sk.

Príklad

Peter je študent riadneho štúdia na vysokej škole. Nie je ani zamestnancom ani SZČO. Popri štúdiu si privyrába prácami na dohody o brigádnickej práci študentov. Ide o príjmy, považované podľa § 5 zákona o dani z príjmov za príjmy zo závislej činnosti. Jeho príjem z dohôd bude za rok 2005 v súčte vo výške 95000 Sk. Peter si bude musieť po skončení roka 2005 zaplatiť zdravotné poisťenie za rok 2005 ako samoplatca, pretože výška jeho príjmu zo závislej činnosti bude vyššia, ako súčet minimálnych miezd zamestnanca, odmeňovaných mesačnou mzdou, platných počas roka 2005.

Príklad

Pavol je študent riadneho štúdia na vysokej škole. Má 26 rokov. Počas roku 2005 nemá žiadne príjmy, ktoré by sa považovali za príjmy zo závislej činnosti. Od januára 2005 nebude platiť poisťné na zdravotné poisťenie.

Príklad

Pavína je študentka riadneho štúdia na vysokej škole. Popri štúdiu si privyrába prácami na dohodu o brigádnickej práci študentov. Jej príjem z dohôd bude za rok 2005 v súčte vo výške 85000 Sk. Pavína sa zamestná na pracovnú zmluvu na kratší pracovný čas – 2 hodiny týždenne, v čase od 1. decembra 2005 do 31. decembra 2005. Z tejto zmluvy bude mať príjem 1000 Sk, z toho príjmu zaplatí zdravotné poistenie ako zamestnanec. Pavína nebude musieť po skončení roka 2005 zaplatiť zdravotné poistenie za rok 2005 ako samoplatca. Výška jej príjmu zo závislej činnosti bude síce vyššia, ako súčet minimálnych miezd zamestnanca, odmeňovaných mesačnou mzdou, platných počas roka 2005, ale počas roka 2005 bola zamestnankyňou, preto sa jej netýka § 11 ods.2 zákona.

Príklad

Pán Rudolf je na dôchodku. Nie je zamestnancom ani SZČO. Popri dôchodku si privyrába občasnými prácami na dohody o vykonaní práce. Ide o príjmy, považované podľa § 5 zákona o dani z príjmov za príjmy zo závislej činnosti. Jeho príjem z dohôd bude za rok 2005 v súčte vo výške 75000 Sk. Pán Rudolf si nebude musieť platiť zdravotné poistenie ako samoplatca, pretože výška jeho príjmu zo závislej činnosti bude nižšia, ako súčet minimálnych miezd zamestnanca, odmeňovaných mesačnou mzdou, platných počas roka 2005.

Príklad

Pani Ružena je na dôchodku. Nie je zamestnancom ani SZČO. Popri dôchodku má príjem plynúci jej z uzavretých zmlúv o dielo a príkazných zmlúv, ktoré uzavrela s niekoľkými právnickými osobami. Tieto zmluvy sú koncipované tak, že príjem z nich plynúci sa dá považovať v zmysle § 5 zákona o dani z príjmov za príjem zo závislej činnosti. Jej príjem z týchto zmlúv bude za rok 2005 v súčte vo výške 85000 Sk. Pani Ružena bude musieť po skončení roka 2005 zaplatiť zdravotné poistenie ako samoplatca, pretože ide o príjmy zo závislej činnosti a ich výška bude vyššia, ako súčet minimálnych miezd zamestnanca, odmeňovaných mesačnou mzdou, platných počas roka 2005.

Príklad

Pani Rozália ukončila pracovný pomer 31. decembra 2004. Od januára 2005 nie je zamestnaná ani nevykonáva činnosť SZČO a to platí až dokonca roka 2005 – poistné na zdravotné poistenie za ňu platí štát. V apríli 2005 dostane od bývalého zamestnávateľa doplatok odmien za rok 2004 v úhrnnej sume 120000 Sk. Tento príjem sa podľa § 5 zákona o dani z príjmov považuje za príjem zo závislej činnosti. Pani Rozália bude musieť po skončení roka 2005 zaplatiť zdravotné poistenie ako samoplatca, pretože ide o príjem zo závislej činnosti a jeho výška bude vyššia, ako súčet minimálnych miezd zamestnanca, odmeňovaných mesačnou mzdou, platných počas roka 2005.

Príklad

Pán Rastislav je zamestnancom. Popri zamestnaní má aj príjmy plynúce mu z dohôd o vykonaní práce. Nech bude výška príjmov z týchto dohôd akákoľvek, nebude z nich platiť zdravotné poistenie ako samoplatca, pretože už platí zdravotné poistenie ako zamestnanec.

Príklad

Pán Reiner je rakúskym občanom. Nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. So zamestnávateľom – slovenskou akciovou spoločnosťou – uzatvorí dohodu o vykonaní práce, na základe ktorej mu akciová spoločnosť vyplatí 90000 Sk. Pán Reiner nebude z tohto príjmu platiť zdravotné poistenie ako samoplatca, pretože nie je poistencom – nemá na území Slovenskej republiky trvalý pobyt ani nie je zamestnaný u zamestnávateľa, ktorý by mal sídlo na území Slovenskej republiky.

Príklad

Pán Roman má 58 rokov. Počas celého roka 2005 nie je zamestnaný ani nevykonáva činnosť SZČO. Je vlastníkom niekoľkých nehnuteľností, ktoré prenajíma. Za rok 2005 dosiahne príjem z prenájmu vo výške 300000 Sk. Iné zdaniteľné príjmy nemá. V prípade prenájmu ide o príjem podľa § 6 ods.3 zákona o dani z príjmov – nejde o príjem zo závislej činnosti. Pán Roman nebude musieť platiť zdravotné poistenie ako samoplatca. A to preto, lebo výška jeho príjmu zo závislej činnosti je nulová, príjmy z prenájmu nie sú príjmami zo závislej činnosti

Príklad

Pán Róbert má 35 rokov. Počas celého roka nie je ani zamestnaný ani nevykonáva činnosť SZČO. Je členom v dozorných a správnych radách niekoľkých akciových spoločností – za členstvo v dozorných a správnych radách mu tieto akciové spoločnosti vyplácajú tantiémy. V niektorých akciových spoločnostiach je súčasne i akcionárom a poberá dividendy zo zisku týchto spoločností. Zároveň je spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným a poberá podiely na zisku. Vo všetkých prípadoch – tantiémy, dividendy, podiely na zisku – ide o príjmy oslobodené od dane podľa § 3 ods.2 písm.c) zákona o dani z príjmov. Nejde teda o príjmy zo závislej činnosti a bez ohľadu na výšku týchto príjmov pán Róbert nebude povinný platiť zdravotné poistenie ako samoplatca.

Sadzby poistného samoplatcu

Sadzby poistného pre samoplatcu sú stanovené v § 12 písm.d) zákona. Sadzba poistného je 14% z vymeriavacieho základu.

V prípade, že samoplatcom je osoba so zdravotným postihnutím, sadzba poistného je 7% z vymeriavacieho základu. Ako sme už uviedli v prípade zamestnancov a SZČO, za osoby so zdravotným postihnutím sa pritom pokladajú osoby podľa § 9 zákona č.5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a to osoby invalidné - osoby s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v zmysle § 71 zákona o sociálnom poistení a ďalej osoby s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20% a najviac 40%. Za **osoby so zdravotným postihnutím** teda považujeme na účel zákona o zdravotnom poistení tie osoby, ktoré **majú pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 20%**.

Vymeriavací základ samoplatcu

Vymeriavací základ samoplatcu je podľa § 13 ods.6 zákona daný ako **príjem zo závislej činnosti, dosiahnutý v danom roku**. Vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na celé koruny nahor.

Aj pre samoplatcu platí, že **vymeriavací základ musí byť najmenej vo výške úhrnu minimálnych miezd platných v jednotlivých mesiacoch daného roka**. Túto podmienku splní automaticky každý samoplatca, lebo je to súčasne jedna z podmienok, prečo vôbec „samoplatca je samoplatcom“.

Zároveň však **vymeriavací základ je najviac vo výške 36-násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca zistenej Štatistickým úradom za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárny rok, za ktorý sa platí poistné (§ 13 odsek 8)**. Tu môžeme spojenie „súčet 3-násobku...za každý mesiac“ nahradiť výstižnejším spojením „36-násobok“, pretože v prípade samoplatcu počet mesiacov, za ktoré má povinnosť platiť poistné, je vždy 12.

Pre rok 2005 to znamená, že vymeriavací základ samoplatcu môže byť maximálne 517140 Sk.

Príklad

Pán Tomáš ukončil pracovný pomer 31.decembra 2004. Od januára 2005 nie je zamestnaný ani nevykonáva činnosť SZČO a to platí až dokonca roka 2005 – poistné na zdravotné poistenie platí štát. V apríli 2005 dostane od bývalého zamestnávateľa doplatok odmien za rok 2004 v úhrnnej sume 600000 Sk. Tento príjem sa podľa § 5 zákona o dani z príjmov považuje za príjem zo závislej činnosti. Pán Tomáš bude musieť po skončení roka 2005 zaplatiť zdravotné poistenie ako samoplatca, pretože ide o príjem zo závislej činnosti a jeho výška bude vyššia, ako súčet minimálnych miezd zamestnanca, odmeňovaných mesačnou mzdou, platných počas roka 2005. Vymeriavací základ pána Tomáša však nebude suma 600000 Sk, ale suma 517140 Sk.

Preddavok na poistné samoplatcu

Preddavok na poistné samoplatca **neodvádza**. V § 16 zákona nie sú medzi platiteľmi, ktorých sa týka povinnosť platiť preddavky, uvedení platitelia definovaní podľa § 11 ods.2 (samoplatci). Samoplatci podávajú len ročné zúčtovanie.

Ročné zúčtovanie poistného samoplatcu

Povinnosť samoplatcu vykonať ročné zúčtovanie poistného je v zákone stanovená v § 19. Každý poistenec, ktorý v roku 2005 nebol zamestnancom ani nevykonával činnosť SZČO a mal za rok 2005 príjmy zo závislej činnosti vyššie, ako súčet minimálnych miezd, platných počas roka 2005, bude musieť vykonať ročné zúčtovanie poistného a to do konca marca 2006.

V ročnom zúčtovaní sa uvedie vymeriavací základ samoplatcu za uplynulý rok (= príjem zo závislej činnosti zaokrúhlený na celé koruny nahor) so zohľadnením najväčšieho možného zákonom daného vymeriavacieho základu platiteľa – fyzickej osoby,. Z tohto základu sa vypočíta poistné samoplatcu za rok. Pretože samoplatca počas roka žiadne preddavky neplatí, výsledné poistné bude automaticky považované za nedoplatok. Ten samoplatca odvedie do svojej zdravotnej poisťovne najneskôr do 30.júna roka, v ktorom sa zúčtovanie vykonalo.

Príklad

Pani Terézia nebola počas roka 2005 ani zamestnaná ani nevykonávala činnosť SZČO. Za rok 2005 mala príjem z dohôd o vykonaní práce v úhrnnej sume 100000 Sk. Podľa § 11 ods.2 je „samoplatcom“.

Pani Terézia bude povinná ako samoplatca najneskôr do 31. marca 2006 vykonať ročné zúčtovanie poistného na zdravotné poistenie. V ročnom zúčtovaní uvedie vymeriavací základ vo výške dosiahnutého príjmu, teda 100000 Sk. Takto stanovený vymeriavací základ je v poriadku, lebo je nižší, ako maximálna možná suma vymeriavacieho základu v roku 2005 (suma 517140 Sk).

Poistné zo základu 100000 Sk pri sadzbe 14% bude 14000 Sk. Túto sumu musí pani Terézia zaplatiť do svojej zdravotnej poisťovne najneskôr do konca júna 2006.

Štát ako platiteľ poistného

Okrem zamestnancov a ich zamestnávateľov, samostatne zárobkovo činných osôb a samoplatcov platí poistné na zdravotné poistenie za veľkú skupinu poistencov štát.

Podľa § 11 ods.8 štát je platiteľom poistného za poistenca, ktorý nie je samostatne zárobkovo činnou osobou a

- nie je zamestnancom alebo samoplatcom alebo
- je zamestnancom ale nemá príjem za vykonanú prácu, ktorý podlieha dani z príjmu ako príjem zo závislej činnosti

Podľa zákona č.273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení **štát platil poistné do 31. decembra 2004** za vymenované skupiny osôb, napríklad za:

- nezaopatrené deti, ak nemali vlastný príjem, podliehajúci dani z príjmov, presahujúci 3000 Sk (študenti, pracujúci napríklad na dohodu o brigádnickej práci študentov, boli povinní sami si platiť poistné v mesiaci, v ktorom výška ich príjmu presiahla 3000 Sk)
- dôchodcov
- evidovaných nezamestnaných
- ženy poberajúce peňažnú pomoc v materstve
- osoby starajúce sa o deti do veku 5 rokov

Štát do 31. decembra 2004 neplatil poistné za tzv. dobrovoľne nezamestnaných, teda za osoby, ktoré neboli ani zamestnancami ani SZČO a nepatrili ani do jednej zákonom menovaných skupín osôb, za ktoré štát platil poistné. Takýmito osobami sú napríklad ženy v domácnosti, ktorých deti dosiahli 5 rokov veku, osoby nepracujúce - ale z rozličných dôvodov neevidované ako nezamestnané, „rentiéri“ - osoby žijúce z podielov na zisku, atď.

Od 1.januára 2005 **štát platí poistné za poistencov**, ktorí:

- nie sú SZČO a súčasne
- nie sú zamestnanci a súčasne
- nemajú príjem zo závislej činnosti za príslušný rok vyšší, ako súčet minimálnych miezd platných v danom roku
- sú zamestnanci, ale nemajú príjem za vykonanú prácu , podliehajúci dani z príjmov

Znamená to, že **štát bude platiť poistné napríklad** za:

- tzv. „dobrovoľne nezamestnané“ osoby
- osoby evidované na Úrade práce
- nezaopatrené deti, ak nie sú zamestnancami alebo SZČO a ani nemajú príjem zo závislej činnosti v súčte za príslušný rok vyšší, ako súčet minimálnych miezd platných v danom roku
- dôchodcov – starobných, invalidných..., ak nie sú zamestnancami alebo SZČO a ani nemajú príjem zo závislej činnosti v súčte za príslušný rok vyšší, ako súčet minimálnych miezd platných v danom roku
- vojakov základnej vojenskej služby a pod.
- osoby, pracujúce len na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o brigádnickej práci študentov, ak ich príjem zo závislej činnosti (z dohôd) nebude v súčte za príslušný rok vyšší, ako súčet minimálnych miezd platných v danom roku
- zamestnancov, ktorí nemajú príjem za vykonanú prácu – napríklad za zamestnané matky, ktoré sú na materskej dovolenke alebo na rodičovskej dovolenke, za dlhodobopráceschopných zamestnancov.

Príklad

Pani Valéria je žena v domácnosti. Nemá žiadne zamestnanie, nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnej osoby ani nemá príjem na základe dohody o vykonaní práce, či inej „závislej“ činnosti. Do konca roku 2004 si platila poistné na zdravotné poistenie ako samoplatca a platila

poistné 420 Sk mesačne. Od 1. januára 2005 za ňu bude platiť poistné na zdravotné poistenie štát.

Príklad

Pani Viktória je takisto žena v domácnosti. Má však občasný príjem na dohodu o vykonaní práce. Do konca roku 2004 si platila poistné na zdravotné poistenie ako samoplatca - v mesiacoch, kedy príjem z dohody nemala, platila poistné 420 Sk mesačne, v mesiacoch, kedy príjem z dohody mala, platila poistné vo výške 14% zo sumy dosiahnutého príjmu, najmenej však 420 Sk mesačne. Od 1. januára 2005 za ňu bude platiť poistné na zdravotné poistenie štát. Ak príjmy pani Viktórie z dohôd za celý rok 2005 budú menšie, ako približne 79500 Sk, takto to aj zostane. Ak by však príjmy pani Viktórie z dohôd (prípadne z inej závislej činnosti) za celý rok 2005 boli vyššie, ako približne 79500 Sk, pani Viktória bude musieť po skončení roka 2005 vykonať ročné zúčtovanie poistného a z tohto príjmu zaplatiť poistné na zdravotné poistenie ako samoplatca.

Príklad

Pán Vojtech má príjmy ako spoločník s.r.o. z podielov na zisku, zároveň poberá odmeny za členstvo v dozornej rade akciovej spoločnosti. Nemá žiadne zamestnanie ani nevykonáva činnosť SZČO (nie je ani konateľom uvedenej s.r.o.). Do konca roku 2004 si platil poistné na zdravotné poistenie ako samoplatca. Pretože nie je SZČO a nie je ani zamestnancom a nie je ani samoplatcom (nemá príjem z prípadných dohôd o vykonaní práce alebo tento príjem je nižší, ako 79500 Sk ročne), poistné na zdravotné poistenie zaňho platí od 1.januára 2005 štát.

Príklad

Pani Vladimíra je zamestnaná. Od 1.februára 2005 odchádza na materskú dovolenku, po jej ukončení je až do konca roku 2005 na rodičovskej dovolenke. Za obdobie od 1.februára 2005 do 31. decembra 2005 nemá príjem zo zamestnania. V tomto období za ňu bude platiť poistné na zdravotné poistenie štát.

Záver

Nový zákon č.580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení bude znamenať pre množstvo poistencov zmenu ich odvodových povinností. Zákon privítajú najmä „dobrovoľne nezamestnané“ osoby, ktoré si doteraz platili poistné sami – od 1.januára 2005 za takéto osoby bude platiť poistné štát. Zvýhodnení budú i študenti, pracujúci na dohody o brigádnickej práci študentov, ktorí budú mať od 1.januára 2005 povinnosť platiť si zdravotné poistenie len v prípadoch, keď ich ročný príjem z dohôd prevýši sumu približne 79500 Sk.

Naopak od 1.januára 2005 sa zvýšia odvody na zdravotné poistenie mnohým samostatne zárobkovo činným osobám, ktoré doteraz platili minimálne odvody vo výške 420 Sk mesačne – od januára 2005 sa minimálny odvod zvyšuje na 910 Sk mesačne. Pretože maximálny možný vymeriavací základ je upravený z pôvodných 32000 Sk na 43095 Sk pre rok 2005, pre napriemerne zarábajúcich zamestancov a ich zamestnávateľov a samostatne zárobkovo činné osoby to bude znamenať faktické zvýšenie poistného na zdravotné poistenie. Od 1.januára 2005 budú musieť povinne platiť zdravotné poistenie zo svojich príjmov konatelia s.r.o., umelci a osoby činné na základe Autorského zákona.

Zamestnávateľom pribudne nová povinnosť vykonávať ročné zúčtovanie poistného za seba i za väčšinu svojich zamestnancov. Ročné zúčtovanie poistného budú musieť podávať i všetky samostatne zárobkovo činné osoby a samoplatci.

Ide o nový zákon – ešte pred nadobudnutím jeho účinnosti bola vykonaná jeho prvá novelizácia. Prax nepochybne ukáže potrebu ďalších novelizácií – napríklad pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa ročného zúčtovania poistného.